

Raadsvoorstel

Datum raadsverg.: woensdag 14 december 2022

Agendapunt:

Zaak - documentnummer: Z21/088613-D - 98651

Datum B&W-verg.: dinsdag 1 november 2022

Portefeuillehouder(s): H.E.J.M. Meuwissen

Onderwerp

Voorstel voor vaststellen van het participatiebeleid van de gemeente Echt-Susteren en het aanwijzen van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten waarvoor participatie verplicht wordt gesteld.

Samenvatting

Overheden dienen bij inwerkingtreding van de Omgevingswet een participatiebeleid vast te stellen en moeten aangeven op welke wijze invulling is gegeven aan het eigen participatiebeleid. Voorgesteld wordt om ook al voor inwerkingtreding van de omgevingswet een participatiebeleid vast te stellen. Het participatiebeleid van de gemeente Echt-Susteren geeft richting aan hoe de gemeente participatie wil gaan vormgeven onder de Omgevingswet en hoe bij nieuwe ontwikkelingen belanghebbenden worden betrokken.

Daarnaast heeft de gemeenteraad de mogelijkheid om gevallen van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten aan te wijzen waarvoor participatie verplicht wordt gesteld. Uw gemeenteraad wordt voorgesteld om voor alle buitenplanse omgevingsplanactiviteiten participatie verplicht te stellen. Op deze wijze kunnen we bij zowel kleine initiatieven als grote initiatieven participatie maximaal stimuleren.

Voorstel

1. Het 'Participatiebeleid gemeente Echt-Susteren 2022' met de daarbij horende 'Handreiking participatie voor initiatieven' die in het beleid is opgenomen als Bijlage 1 vast te stellen;
2. Participatie op basis van artikel 16.55 lid 7 Omgevingswet verplicht te stellen voor omgevingsplanactiviteiten die niet passen in het omgevingsplan;
3. De datum van inwerkingtreding van beslispunt 1 en 2 te bepalen op de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet;
4. Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet vanaf 1 januari 2023 het participatiebeleid conform beslispunt 1 ten aanzien van nieuwe ruimtelijke initiatieven te hanteren.

Inleiding

Participatie speelt een grote rol bij de Omgevingswet op verschillende niveaus. Iedere gemeente dient een participatiebeleid vast te stellen. Echt-Susteren werkt al conform het vast te stellen beleid, door te sturen op participatie bij het tot stand komen van een nieuw initiatief. Om deze werkwijze extra kracht bij te zetten, wordt voorgesteld om vooruitlopend op de invoering van de Omgevingswet – en ondanks het nieuwe uitstel van de inwerkingtreding hiervan – het beleid ten aanzien van participatie bij nieuwe ruimtelijke initiatieven toch al in werking te laten treden.

Voor initiatiefnemers wordt participatie meer van belang. De gemeenteraad kan een lijst van gevallen aanwijzen waarbij initiatiefnemers verplicht zijn om vooraf aan de vergunningaanvraag participatie vorm te geven. Dit kan alleen voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten. Dat betreffen dus vergunningen die niet kunnen worden verleend conform de regels van het

omgevingsplan. Onderhavig voorstel behandelt het beleid voor participatie en voor welke buitenplanse omgevingsplanactiviteiten participatie verplicht wordt gesteld.

Besluitvorming in gemeente Echt-Susteren	4 ^e kwartaal 2021	2 ^e helft 2022	1 ^e helft 2023	2023-2024	2024-2029
Adviesrol gemeenteraad					
Delegatiebesluit					
Gemeentelijke adviescommissie					
Participatiebeleid					
Verordening nadeelcompensatie					
Legesverordening					
APV					
Verordening Uitvoering en Handhaving					
Erfgoedverordening					
Wijzigingsverordening					
Omgevingsvisie					
Omgevingsplan					

Inwerkingtreten Omgevingswet

De Eerste Kamer besloot op 12 juli 2022 dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2023 het uitgangspunt moet blijven. De verantwoordelijke minister heeft op 14 oktober jl. in een voortgangsbrief aan de Eerste Kamer laten weten dat de datum voor inwerkingtreden een half jaar wordt uitgesteld. Dat betekent dat de vermoedelijke datum voor inwerkingtreding 1 juli 2023 is. Een definitief besluit over de inwerkingtreding moet nog worden genomen door de Eerste Kamer.

Inhoudelijke toelichting

Participatiebeleid

Met het vaststellen van ons participatiebeleid, willen wij algemene uitgangspunten en kaders stellen voor de vormgeving van participatie. De gemeente wil participatie bij (ruimtelijke) initiatieven stimuleren. Vooral bij grotere initiatieven kan de impact op de fysieke leefomgeving groot zijn. Maar ook bij kleinere initiatieven willen we participatie een rol laten spelen. Om participatie te bevorderen heeft de gemeente Echt-Susteren een handreiking voor initiatiefnemers opgesteld die als bijlage aan het participatiebeleid is bijgevoegd.

Momenteel wijst de gemeenten initiatiefnemers op het vormgeven van een participatieproces bij de ontwikkeling van nieuwe initiatieven, of zet zelf een participatietraject op indien de gemeente zelf als initiatiefnemer optreedt. Hoe zwaarder het initiatief, hoe meer participatie wordt verwacht. Deze gang van zaken wordt vastgelegd in het participatiebeleid. Voorgesteld wordt om vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet het participatiebeleid van toepassing te verklaren op nieuwe initiatieven. Dat betekent dat bij de ontwikkeling van nieuwe initiatieven vanaf 1 januari 2023 het participatiebeleid met de daarbij horende handreiking zal worden gehanteerd bij het vormgeven van een participatieproces. Op deze wijze wil de gemeente ook vóór inwerkingtreden van de Omgevingswet haar huidige werkwijze kracht bij zetten en een extra stimulans geven om participatie vorm te geven. Hierdoor worden belangen van burgers beter betrokken en komen er breder gedragen besluiten tot stand.

Lijst verplichte participatie buitenplanse omgevingsplanactiviteiten gemeente Echt-Susteren 2022

Na inwerkingtreding van de omgevingswet, dienen initiatiefnemers bij een vergunningaanvraag aan te geven of zij aan participatie hebben gedaan, en zo ja, *hoe*. Alhoewel participatie hiermee gestimuleerd wordt, verplicht het de initiatiefnemer in beginsel niet om participatie toe te passen. De initiatiefnemer kan namelijk op het aanvraagformulier aangeven geen participatie te hebben verricht.

De gemeenteraad kan echter gevallen aanwijzen waarvoor participatie verplicht is gesteld. Dit kan alleen voor de gevallen die een buitenplanse omgevingsplanactiviteit betreffen. Zodra de Omgevingswet in werking treedt, zal de gemeente Echt-Susteren werken met een tijdelijk omgevingsplan. Het omgevingsplan is in een bepaalde mate vergelijkbaar met het huidige bestemmingsplan. Alle bestemmingsplannen, verordeningen en de bruidschat (met de komst van de Omgevingswet, worden een aantal regelgevende bevoegdheden die momenteel bij het Rijk liggen, gedecentraliseerd naar lokale overheden en het Waterschap) zijn vanaf het moment dat de Omgevingswet in werking treedt, gebundeld in één omgevingsplan dat van rechtswege (ofwel vanzelf) ontstaat. Als het college medewerking wil verlenen aan een initiatief, maar het past niet binnen de regels van het Omgevingsplan, dan kan een buitenplanse omgevingsplanactiviteit worden verleend. Dit is de huidige buitenplanse omgevingsvergunning.

De gemeenteraad heeft tijdens een raadsinformatiebijeenkomst op 10 juni 2021 de onderwerpen aangegeven waarvan zij het wenselijk vindt dat deze op de lijst voor verplichte participatie worden vermeld. De onderwerpen die aan bod kwamen varieerden van het verplicht stellen van participatie voor alle buitenplanse omgevingsplanactiviteiten tot het verplicht stellen bij alleen 'zwaardere projecten' die een grote impact op de fysieke leefomgeving hebben. Omdat relatief kleine initiatieven ook een grote impact op de naastgelegen percelen kunnen hebben wordt voorgesteld om voor alle buitenplanse omgevingsplanactiviteiten participatie verplicht te stellen. De vormgeving van participatie die verwacht wordt verschilt indien er sprake is van een klein initiatief of een initiatief met grote impact op de fysieke leefomgeving en belanghebbenden. In het beleid en de daarbij horende handreiking is er daarom voor gekozen verplichte participatie onder te verdelen in drie verschillende categorieën: 'eenvoudige aanvragen omgevingsvergunning', 'matig complexe aanvragen omgevingsvergunning' en 'complexe ontwikkelingen'.

Handreiking participatie voor initiatieven

De Handreiking voor initiatieven is bedoeld voor initiatiefnemers. Dat kunnen bijvoorbeeld burgers, bedrijven of de overheid zelf zijn. De handreiking legt uit dat participatie verplicht wordt gesteld indien een initiatief niet past binnen de (binnenplanse) regels van het Omgevingsplan. Er wordt een onderverdeling gemaakt in drie categorieën initiatieven (eenvoudige aanvragen omgevingsvergunning, matig complexe aanvragen omgevingsvergunning en complexe ontwikkelingen). Hoe complexer het initiatief is, hoe omvangrijker het participatieproces zal zijn. Helemaal concreet kan het participatieproces niet worden uitgeschreven, omdat het per initiatief maatwerk is hoe belanghebbenden erbij betrokken moeten worden. De handreiking biedt per categorie voorbeelden hoe participatie kan worden vormgegeven en geeft tips voor het zorgvuldig opzetten van een participatietraject.

De betekenis van verplichte participatie

Van belang is dat een initiatiefnemer voorafgaand aan de vergunningaanvraag het participatietraject vorm geeft. Bij de aanvraag dient de initiatiefnemer te laten zien op welke wijze hij belanghebbenden bij de aanvraag heeft betrokken. Dit zal voor de gemeente een rol spelen bij de belangenafweging om te bepalen of wel of geen medewerking aan een initiatief wordt geboden. Participatie zal echter nooit een allesbeslissende factor zijn in het besluitvormingsproces. De gemeente moet afwegen of de belangen van derden niet onevenredig worden geschaad ten opzichte van het verwezenlijken doel van de aanvraag.

De wijze waarop de initiatiefnemer participatie vorm geeft, is vormvrij. De gemeente kan een

initiatiefnemer dus niet verplichten om een buurtbijeenkomst te organiseren. De gemeente Echt-Susteren zal echter wel zo veel mogelijk sturen op een passende participatie door initiatiefnemers te voorzien van een handreiking voor participatie. Naar gelang Voorafgaand aan een aanvraag omgevingsvergunning zal de betrokken ambtenaar van de gemeente sturen op het vormgeven van het participatieproces.

Evaluatie

Het participatiebeleid en het voorstel inzake verplichte participatie zal een jaar na inwerkingtreding van de omgevingswet worden geëvalueerd en waar nodig aangepast..

Financiële toelichting

Vooralsnog zijn de huidige budgetten en capaciteit dekkend. Als de ervaring leert dat initiatiefnemers meer begeleiding van de gemeente nodig hebben voor advisering en facilitering van het participatietraject, moet bekeken worden welke impact dit heeft op de formatie. Indien nodig kan dan een verzoek om aanvullend budget aan de raad worden voorgelegd.

Juridische toelichting

In artikel 16.55 Omgevingswet zijn de aanvraagvereisten voor een vergunningaanvraag benoemd. In lid 7 van dat artikel is bepaald dat de gemeenteraad gevallen kan aanwijzen waarin participatie van en overleg met derden verplicht is voordat een aanvraag voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit kan worden ingediend. Het college is het bevoegd gezag in dezen.

Duurzaamheid / Cittaslow

Bij de gemeente Echt-Susteren staat participatie hoog in het vaandel. Sinds november 2015 draagt de gemeente met trots het 'Cittaslow' keurmerk. Dit keurmerk heeft de gemeente verkregen omdat veel geïnvesteerd wordt op het gebied van leefbaarheid, landschap, streekproducten, gastvrijheid, milieu, infrastructuur, cultuurhistorie en behoud van identiteit. Hoe wij inwoners betrekken bij onze projecten en besluitvorming was één van de belangrijke punten waarop de gemeente beoordeeld werd om haar kernen leefbaar te houden. Het voorstel om gevallen aan te wijzen waarbij initiatiefnemers verplicht worden om in overleg te treden met belanghebbenden en hen hierin zo veel mogelijk te ondersteunen door een handreiking participatie, past bij het keurmerk Cittaslow.

Risico's

De wijze waarop een participatietraject moet worden vormgegeven kan op worden gestuurd, maar niet worden afgedwongen. We verwachten dat de handreiking kan helpen bij het zorgvuldig vormgeven van participatie, maar dit biedt geen garantie. Indien een initiatiefnemer een participatietraject onvoldoende vormgeeft en de gemeente van oordeel is dat de activiteit aanzienlijke gevolgen heeft/kan hebben op de fysieke leefomgeving en er naar verwachting verschillende belanghebbenden bedenkingen hebben, kan de gemeente de uitgebreide procedure toepassen. Voor deze procedure geldt een langere beslistermijn en belanghebbenden kunnen een zienswijze tegen het ontwerpbesluit indienen. Op deze wijze worden de belangen van derden voor de gemeente toch inzichtelijk en kunnen deze worden meegewogen in het besluitvormingsproces.

Burgerparticipatie

Door gevallen aan te wijzen waarvoor participatie verplicht wordt gesteld, wordt zo veel mogelijk betracht dat bij grote ontwikkelingen belanghebbenden worden betrokken. De gemeente verschaft een handreiking om zo veel mogelijk in dit proces te sturen. Ook zal de betrokken ambtenaar voorafgaand aan de vergunningaanvraag sturen op het participatietraject, naar gelang de impact van het initiatief op de omgeving is.

Bijgevoegde stukken

- Raadsbesluit
- Participatiebeleid gemeente Echt-Susteren 2022

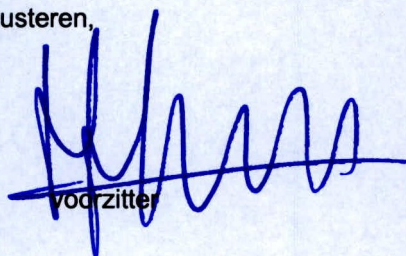
Ter inzage liggende stukken

Niet van toepassing.

Burgemeester en wethouders van Echt-Susteren,

secretaris

voorzitter